

dende i Lovgivningen, nemlig i Loven om Søs- og Handelsretten i Kjøbenhavn. Det Endringsforflag, som under Nr. 2 er stillet af et Mindretal, det ærede Medlem for Maribo Amts 4de Valgkreds (Clausen), gaar jo ud paa, at fornyet Forligsmægling skal finde Sted med Hensyn til Kontrastgømsmaal og Kontinuationsgømsmaal. Uagtet man vel ikke absolut kan benegte, at der kan opnaas Forlig ved en saadan fornyet Forligsmægling, tror jeg dog, man i Almindelighed kan sige, at Forligsprøven i en Kontra- eller Kontinuationsgag kun er en ren Formalitet. Stillingen vil i Almindelighed være den, at Parterne, som allerede engang have været til Forligsprøve, ville ved denne have prøvet Forlig om hele deres Mellemværende, og da der som bekendt i Almindelighed ikke kan komme noget Kontrastgømsmaal frem, naar det ikke staar i en vis Forbindelse med den hele Sag, er det ogsaa ganske naturligt at antage, at den Sag, som ved Kontrastgømsmaal skal behandles, i Almindelighed vil have været til Forhandling ved den tidligere Forligsprøve; den anden Forligsprøve vil altsaa i Almindelighed være en Gjentagelse af det Samme, som har været til Forhandling mellem Parterne ved den første Forligsprøve. Jeg skal nu indrømme, at det, fordi der ikke opnaaedes Forlig første Gang, ikke er aldeles afgjort, at Forlig ikke kan opnaas anden Gang; men jeg tror dog, at denne Betragtning kan føre os temmelig vidt, thi saa kunde man med samme Ret sige, at, fordi Forlig ikke opnaaedes anden Gang, var det dog muligt, at det kunde komme i Stand, naar man tredje Gang forsøgte Forlig; men paa denne Maade vil det ærede Medlem dog vistnok indrømme, at vi blive førte for vidt. — Det samme ærede Medlem har stillet et Underendringsforflag til Endringsforlaget under Nr. 3. Dette Forflag er vistnok i sit Princip og sin Tankegang overensstemmende med den Betragtning, som oprindeligt har ligget til Grund for Forligsinstitutionen. Det var ganske rigtigt dengang Mening — i alt Fald udtaltes det i Plakat af 20de Januar 1797 — at der ikke maa gjøres noget procesfult Skridt inden Forligsprøven; thi Parterne vilde da stændes om, hvem af dem, der skulde afholde Udgifterne, hvis der kom Forlig i Stand, og der maatte altsaa ikke udtages Stævning, forinden Forligsprøven havde fundet Sted. Grunden, hvorfor jeg ikke har kunnet gaa med til dette Underendringsforflag, er den, at jeg antager, det vilde være en uoverkommelig Opgave for Retten at skjønne om, hvorvidt, som der staar i Underendringsforlaget, „særlige Omstændigheder have talt for Nødvendigheden af at fremskynde Sagens Gang overfor Modparten“. Det vil ikke være muligt for Retten ofte Maanedes, ja maasse Aar efter at Stævningen er bleven udtagen, at afgjøre, om Situationen, dengang Stævningen blev udtagen, var saaledes, at den ene Part havde Grund til

at befrygte eller formode, at den anden Part paa en eller anden Maade vilde unddrage sig fra at blive stævnet. Dette er endog af den Slags Ting, hvor man selv i Dieblisset kun kan handle efter et rent individuelt Skjøn, og det vil i Reglen blive vedkommende Sagsfører, som maa afgjøre, om det vil være rigtigt at udtage Stævning eller ikke. Det kan ikke afgjøres i sin Almindelighed, men er en ren Konduitesag, og at Retten skulde skjønne i saa Henseende, vilde ikke være heldigt. Det er desuden bekendt, at Retten kun idømmer Omkostningerne med et ruudt Beløb; det er kun, hvor der mellem Parterne er vedtaget skadesløse Procesomkostninger, at der er Tale om saaledes at udregne alle Udgifterne efter Regning, at det kan være nødvendigt at sige, om Stævningsgebyret skal erstattes eller ikke. Naar det er et rundt Beløb, vil dette Spørgsmaal ikke komme frem; men det er netop det Almindelige. — Til det ærede Medlem for Præsjs Amts 3die Valgkreds (Zeth) maa jeg dog endnu gjøre den Bemærkning, at jeg ikke rigtig fatter, hvorledes han kan tillægge den Omstændighed, at Grundlovens § 71, som siger, at Retspleien skal adskilles fra Forvaltningen, endnu ikke er udført, en saa overveiede Bigtighed. Forligsmæglingen ligger jo overhovedet ikke under Dommeren, hverken i hans judicielle Egenkab eller som Administrator, og det er altsaa alene den Omstændighed, at Underdommerne paa Landet have andre Ting at varetage, der skulde gjøre dem upaalidelige som Dommere? (Zeth: Nei!) Det er den eneste Grund, som jeg kan tænke mig, skulde have nogen Betydning; men naar altsaa den ikke holder Stik, veed jeg slet ikke, hvad Grundlovens § 71 har med Sagen at gjøre. Dernæst er det mig heller ikke let at fatte, hvorledes den Omstændighed, som vistnok er fuldkommen rigtig, at Nødvendigheden og Betydningen af Forligsmæglingen staar i Forbindelse med, om Procesmaaden er godt indrettet eller ikke, kan føre til at gjøre Forskjel imellem Kjøbenhavn og det øvrige Land. Det ærede Medlem har jo selv fremhævet, at der er en Forskjel som mellem Nat og Dag — som han sagde — mellem de Retter, hvor der er mundtlig Procedure og dem, hvor der ikke er det. Jeg vil ikke gaa saa vidt og navnlig ikke anvende denne stærke Modsetning i Forholdet mellem Søs- og Handelsretten i Kjøbenhavn og andre kjøbenhavnske Retter; men naar det ærede Medlem mener, at Proceduren ved de Retter i Kjøbenhavn, hvor der ikke er mundtlig Procedure, hvilket egentlig er netop det, vi tale om, altsaa i de Sager, der først behandles af Forligskommissionen i Kjøbenhavn, er som Nat imod Dag lige overfor Søs- og Handelsretten, ser jeg ikke, hvorledes han, gaende ud fra den Motivering, at en tilfredsstillende Ordning af Retspleien er af Betydning, kan komme til at foreslaa at indskrænke eller undvære Forligsprøven i Kjøbenhavn eller at foretage Lempelse der med Hensyn til det person-